

Automatiske begrunnelser og sensorveiledning ved ILS

Historikk

ILS har arbeidet systematisk med utviklingen av automatiske begrunnelser for alle eksamener i praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) og de profesjonsfaglige emnene i Lektorprogrammet (PROF). Tidligere fikk studentene tilsendt begrunnelse etter forespørsel. Erfaringene fra denne praksisen viste at svært mange av studentene ba om begrunnelse (stigende og lå på ca. 40 % høsten 2013), og våren 2014 begynte ILS å sende ut begrunnelse automatisk til alle studenter når sensuren var klar. Ulike tekniske løsninger har vært forsøkt, men siden høsten 2014 har sensorene skrevet begrunnelsene inn i et nettskjema, og administrasjonen har sendt dem videre til studentene via e-post.

Parallelt med dette har ILS arbeidet med å understøtte sensorenes vurderingsarbeid. Dette har vært svært viktig ettersom PPU og PROF er store emner med et stort antall involverte sensorer, hvorav flere er eksterne. Denne prosessen begynte i 2012 med utviklingen av spesifikke vurderingskriterier for alle karakterer fra A til F til hver eksamensform. Dette har senere blitt fulgt opp med sensormøter i forkant av eksamen, der man har diskutert utvalgte besvarelser fra forrige eksamensrunde for å få større bevissthet og enighet om bruken av vurderingskriteriene. Det har også blitt bygd opp stadig mer omfattende sensorveiledninger.

Dagens ordning med automatiske begrunnelser og sensorveiledning

Fordi alle eksamener i PPU og PROF integrerer to fagfelt, pedagogikk og fagdidaktikk, blir hver eksamensbesvarelse vurdert av to sensorer. Sammen med besvarelsene får sensorene tilsendt en *sensorveiledning* som består av følgende komponenter:

1. En innledende tekst som presenterer emnet og eksamensformen
2. Emnebeskrivelse
3. Pensumliste
4. Oppgavetekst
5. En samling med svar på «ofte stilte spørsmål» om eksamensformen
6. Spesifikke vurderingskriterier for alle karakterer fra A til F
7. To tidligere eksamensbesvarelser med
 - a. karakter
 - b. sensorkommentarer i margin som viser hvordan kriteriene er brukt i vurderingsarbeidet
 - c. karakterbegrunnelsen som ble gitt til studenten
8. Lenke til nettskjema for å skrive karakterbegrunnelse

Studentene har også tilgang til nr. 2, 3, 4, 5 og 6. I tillegg har de fått lese et utvalg tidligere eksamensbesvarelser og diskutert disse med faglærer i seminarundervisningen.

De to sensorene skal skrive karakterbegrunnelsene sammen under sensurmøtet. Sensurmøter for inntil 10 besvarelser gir uttelling på 2 timer pr. sensor, for 11 til 20 besvarelser gis det 3 timer, etc. Begrunnelsene skal skrives etter en mal som er lagt inn i nettskjemaet. I tillegg kan sensorene bruke de begrunnelsene som er vedlagt sensorveiledningen, som modelltekster.

Vurderingskriteriene for den enkelte karakteren er delt inn i tre kategorier: 1. problemstilling og stofftilfang, 2. vurderingsevne og selvstendighet og 3. språk, struktur og formalia. I nettskjemaet skal sensorene skrive et kort avsnitt om hver kategori. Sensorene blir bedt om å henvise til kriteriene, men også peke på spesifikke trekk i eksamensbesvarelsen. Til slutt i nettskjemaet skal sensorene skrive 1–2 setninger som sammenfatter begrunnelsen for karakteren. Administrasjonen ser gjennom begrunnelsene før de sendes til studentene, og hvis noen begrunnelser ikke følger malen, rapporteres dette til undervisningsledelsen, som følger dette opp med sensorene.

Erfaringene fra de siste årene tilsier at hvis en ordning med automatiske begrunnelser for så store emner som PPU og PROF skal fungere godt, må det finnes gode støttestrukturer for sensorenes arbeid i form av sensorveiledning med vurderingskriterier. I tillegg er det viktig å gi sensorene klare rammer for utformingen av begrunnelsene, og at disse rammene henger tett sammen med kriteriene. De første gangene automatisk begrunnelse ble prøvd ut, sto sensorene friere i utformingen av begrunnelsene, og det resulterte i svært ulike begrunnelser. Noen sensorer skrev opptil et par sider, andre bare noen få ord, og enkelte kopierte bare inn vurderingskriteriene. Dette skapte misnøye blant studentene, og ILS har derfor lagt sterkere føringer for utforming av begrunnelser.

Tilbakemeldinger fra sensorer

Etter eksamen våren 2017 ble det gjort en spørreundersøkelse blant sensorene om ordningen med automatisk begrunnelse. 39 sensorer svarte. Hovedfunnene fra denne er:

1. Skrivning av begrunnelser utgjør i gjennomsnitt 20 % av den tiden sensorene bruker på sensurarbeidet.
2. Kun 40 % av sensorene oppgir at de satt sammen og skrev begrunnelsene i selve sensurmøtet.
3. Over 75 % av sensorene oppgir at sensorveiledningen gjorde sensurarbeidet enklere (krysset av for i svært stor / stor / ganske stor grad).
4. 97 % svarte at de ikke savnet noe i sensorveiledningen
5. 90 % svarte at kategoriene i nettskjemaet var hensiktsmessige for skrivning av begrunnelser

I feltet for tilleggs kommentarer gir fire av sensorene tilbakemelding om at de får for liten timeuttelling for skrivning av tilbakemeldinger.

Tilbakemeldinger fra studenter

Etter eksamen våren 2017 ble det også gjort en spørreundersøkelse blant studenter på PPU- og PROF-emner om ordningen med automatisk begrunnelse. 169 studenter svarte. Hovedfunnene fra denne er:

1. 65 % av studentene sier at begrunnelsen ga dem økt forståelse hvorfor de fikk den karakteren de fikk (krysset av for i svært stor grad / stor grad / ganske stor grad).
2. 55 % av studentene oppfattet begrunnelsen som nyttig for framtidige eksamener.

Til punkt 2 bør det bemerkes at 79 av studentene som har svart, avsluttet sitt PPU-studium våren 2017. De skal derfor ikke avlegge flere eksamener ved ILS, og begrunnelsen vil derfor ha begrenset verdi for framtidige eksamener. Blant de studentene som er halvveis gjennom den profesjonsfaglige delen av Lektorprogrammet, svarer hele 68 % at begrunnelsen var nyttig for framtidige eksamener.

I feltet for frivillige tilleggskommentarer er det ca. 20 studenter som skriver at begrunnelsen var generell og for lik vurderingskriteriene. F.eks. skriver noen: «Veldig generell beskrivelse av oppgaven og ikke noe konkret jeg kan ta tak i.» og «Henviste kun til karakterskalaen, og gav meg ikke mye informasjon om hva som var bra/dårlig i besvarelsene mine». Omtrent like mange uttrykker seg svært positivt både om ordningen med automatiske begrunnelse og den konkrete begrunnelsen de fikk. F.eks. skriver noen: «Veldig fornøyd med å få automatisk begrunnelse og håper andre fakulteter og vil gjøre dette», «Det er nyttig å få begrunnelse, og de var konkrete og forståelige.» og «Alle emner burde ha automatisk tilbakemelding! Bra for egen utvikling og forståelse for karakter».

Disse sprikende vurderingene kan ha sammenheng med kvaliteten på de begrunnelsene som de ulike sensorene har skrevet. Kommentarene fra enkelte studenter kan understøtte en slik forklaring, f.eks.: «På semesteroppgaven var det en grundigere begrunnelse enn på hjemmeeksamen» og «Jeg fikk en helt fantastisk tilbakemelding, men det vet jeg ikke alle fikk.» Det ser derfor ut til ILS bør fortsatte arbeidet med å understøtte sensorenes arbeid og kvalitetssikre begrunnelsene bedre før de sendes til studentene.

Analyse av tidsbruk

I en ordning der studentene må be om å få begrunnelse for eksamenskarakter, genereres det en god del merarbeid for administrasjon og sensorer. Når en student ber om en begrunnelse, må administrasjonen finne fram til riktige sensorer, ta kontakt med disse (og eventuelt purre), motta begrunnelsen og sende denne til studenten. Sensorene må bruke tid på å skrive begrunnelsen, og hvis det har gått en stund siden sensuren, må de eventuelt også lese besvarelsen på nytt. Dette er tidsbruk de ikke honoreres for. Siden klagefristen løper fra det tidspunktet begrunnelsen er gitt, må administrasjonen i tillegg føre oversikt over de ulike studentenes klagefrister. Hvis det er mange som ber om begrunnelse, blir antallet klagefrister stort, og det er en risiko for at det blir gjort feil i saksbehandlingen.

Ordningen med automatiske begrunnelser er klart tidsbesparende for administrasjonen. Begrunnelsene kommer inn via nettskjemaet og sendes samlet ut til studentene, og det er i liten grad behov for korrespondanse mellom administrasjonen og sensorene. Klagefristen blir også den samme for alle studenter som har avlagt samme eksamen.

For sensorene innebærer ordningen med automatiske begrunnelser en del arbeid. Å skrive begrunnelse for alle karakterer er unektelig en større arbeidsoppgave enn å skrive for noen. Det vil imidlertid ikke nødvendigvis ta så mye mer tid. Å skrive en begrunnelse i forbindelse med sensurmøtet går raskere enn når dette må gjøres opptil flere uker senere. Hvis mange studenter ber om begrunnelse, kan dette arbeidet ta mye tid. Før ILS innførte ordningen med automatiske begrunnelser, ba ca. 40 % av studentene om begrunnelse. I ILS sin ordning med automatiske begrunnelse får dessuten sensorene timeuttelling for skriving av begrunnelser, noe de ellers ikke får. Som nevnt ovenfor sier sensorene at skriving av begrunnelser tar ca. 20 % den totale tiden de bruker på sensurarbeidet, og det er få av dem som gir uttrykk for at de får for lite timeuttelling.

Noen nøyaktige tall på hvor store timerressurser som har gått med på innføringen av automatiske begrunnelser ved ILS, finnes ikke, men det går å gjøre noen overslag. Hvert semester sensureres ca. 1500 eksamener i PPU- og PROF-emnene. Før ordningen med automatiske begrunnelser var det ca. 40 % av studentene som ba om begrunnelse. Hvis man anslår at en administrativt ansatt bruker ca. 20 minutter på saksbehandling og korrespondanse med student og sensorer pr. begrunnelse, går det med ca. 200 arbeidstimer. Man kan også anslå at hver sensor bruker 30 minutter på en begrunnelse, og det er to sensorer pr. besvarelser. Dette utgjør da ca. 600 faglige arbeidstimer, som sensorene ikke honoreres for.

Studieadministrasjonen anslår at de brukte 25 timer på å sende ut de ca. 1500 automatiske begrunnelser våren 2017. Det er altså en reduksjon fra 200 til 25 timer i administrativ tidsbruk. Til gjengjeld har timerressursen til sensorene økt. Våren 2017 gikk det med 654 arbeidstimer til sensurmøter (327 møtetimer med to sensorer til stede). Tidligere fikk sensorene en fast sats på 2 timer pr. sensurmøte, uansett antall besvarelser. For å gi tid for skrive begrunnelser har som nevnt denne satsen blitt økt, slik at sensorene får 2 timer pr. møte pluss 1 time ekstra for hver tiende eksamensbesvarelse. Disse ekstra timene utgjorde våren 2017 totalt 178 timer.

Anslagsvis har altså ordningen med automatisk begrunnelse redusert det administrative arbeidet med ca. 175 timer pr. semester, men økt det faglige arbeidet med ca. 175 timer. Automatiske begrunnelser ser altså ikke ut til å gjøre store utslag på instituttets totale tidsbruk på sensur, men det flytter virksomheten fra administrative oppgaver til faglige, noe som er i tråd med regjeringens ønsker om reduksjon i administrativt arbeid i UH-sektoren.

Oppsummering

- Overgangen til en ordning med automatiske begrunnelser medførte ingen større endringer i tidsbruk på sensur, men tidsbruken ble flyttet fra administrativt til faglig arbeid

- Forutsetningen for at tidsbruken ikke økte, var at et stort antall studenter (ca. 40 %) ba om begrunnelse før ordningen ble innført.
- I gjennomsnitt bruker sensorene 20 % av tiden til sensurarbeid på å skrive begrunnelser. Noen få oppgir at de får for lite timeuttelling for begrunnelsene.
- De fleste studentene oppgir at begrunnelsene ga dem bedre forståelse for karakteren de fikk, og at de ga nyttige innspill for framtidige eksamener.
- Sensorveiledningen med klare vurderingskriterier og maler for begrunnelser gjør sensurarbeidet enklere og bidrar til å høyne kvaliteten på begrunnelsene.
- Malene kan imidlertid bidra til at noen sensorer gir for generelle begrunnelser.

Blindern, 2018, 10.01

Kirsti L. Engelién
Undervisningsleder ved ILS

Jonas Bakken
Undervisningsnestleder ved ILS